

Bohoslužby v Zábřehu 27.února 2022

Lk 6,39-45

Milé sestry, milí bratři, když slyším podobenství o trámu a tříске, vybavím si jednu dávnou příhodu. Jako většina cyklistů jsem si krátil cestu takovou pěšinou. Na jejím počátku už byla taková orezlá cedule, ze které se dalo vyčíst, že v dobách své slávy byla značkou zakazující vjezd cyklistům. Pravda, na kolo to moc nebylo, i když se tama jezdilo zcela normálně. O kus dál mi jeden chlapík, který tudy šel, skoro až sprostě vynadal, že tam nemám co dělat, že se tam na kole nesmí. Jaká byla pointa příběhu? Nechal jsem ho být a o kousek dál potkal další ceduli v protisměru, kterou musel ten člověk minout. Na ní bylo velkým písmem napsáno, že vstup na tuto cestu je zakázán...

Asi to celkem ilustruje i jiné naše zkušenosti. Chyby druhých vidíme lépe a mnohem účinněji je dokážeme také soudit. Ty vlastní spíš přehlízíme, tutláme, děláme, že nejsou. A nebo je přiznáme, ale důrazně dodáme, že to na situaci přeci nemá žádný vliv. Musíme to umět od sebe oddělit. Ten pán, co mi vyčínil jízdu pěšinou, kde neměl co pohledávat ani jeden z nás, měl pravdu. Porušil jsem nějaká pravidla bez ohledu na to, jestli on také. Ale přeci jen, tak jednoduché to s těmi Ježíšovými slovy není. Ten trám ve vlastním oku je veliký problém, když chceme druhým pomáhat s jejich malými rankami. Pravda, tříska se z oka vytahuje velice těžko a je třeba být velice opatrný, aby nedošlo k nějakému poškození zraku. Ovšem na druhou stranu, ten trám může situaci celkem výrazně komplikovat, možná právě tím, že nám zkresluje pohled na tu třísku, omezuje naše schopnosti ji bezpečně vytáhnout.

Ježíšovo podobenství však nezačíná trámem a třískou, ale zajímavou řečnickou otázkou. Může vést slepý slepého? Nespadnou oba do nějaké té díry? Odpověď posluchačům zabrat nedá. Je jasná. Slepý slepého vést nemůže. Aby se však neobjevily různé spekulace, že bychom ty slepé neměli tak moc podceňovat, následuje upřesnění, že Ježíš tu proti nevidomým nic nemá a nepodceňuje jejich schopnosti orientace v terénu. Je to obraz toho, že celkem záleží na tom, jaké vydáváme druhým svědectví, co jim předáváme o Ježíši, o jeho působení v našem světě. Ovšem v tom svědectví nejde o informace, ale o způsob života. Nejde o nějaké teorie, ale o vlastní životní praxi. Ta má hodně důležité místo. Toto Ježíšovo podobenství je vlastně vyvrcholením jeho kázání o naplnění Zákona, o tom, jak se projevuje v životě jednotlivců. Je to svědectví, že Ježíš zákon naplňuje. A na nás se má také naplnit. Tím ukazuje na rozdíl mezi ním a těmi dalšími učiteli, kteří mezi lidem působili. Znalost Zákona, jeho jednotlivých přikázání a různých detailů, to je celkem dobrá věc. Člověk do svého života získává určité mantinely, má

vytyčenou cestu, kterou by se měl pohybovat. Ovšem přes všechno pozitivní, právě tento přístup nemusí být tak zcela ono, jak se říká.

Zkouším si, představit, jak s naší dcerou cvičíme na housle. Nemám problém ji vysvětlit, jak vzniká každý tón, proč musí strunu držet právě na tomto místě, co musí udělat, aby ten tón vyšel. Ona je to ve své podstatě jen cesta, jak ovládnout určitý fyzikální jev, jak se držet určitého zákona. Sám jsem ale na housle nikdy nehrál. I když teorie by byla super, vůbec bych ji nedokázal ukázat, jak ji aplikovat v praxi. A o to jde i v Ježíšových slovech. Náš svět má mnoho skvělých učitelů, kteří přesně vědí, jak a co dělat, jak postupovat v té které situaci. Dokáží být dobrými strážci pravidel, kterými je potřeba se řídit. Ale jak je to s jejich naplněním? Ježíš o sobě říká, že přišel naplnit Zákon. Co koná, co říká, tím naplňuje slova Zákona, tím jim dává jejich živost. Není teoretik, který ostatní hlídá, ale sám jde příkladem. Je učitel, který si nejen dobře látku nastudoval, ale má ji zažitou, stala se součástí jeho bytosti. Podle toho pak vypadá i jeho přístup k lidem, kterým slouží, kterým káže a ukazuje na cestu života.

V posledních dnech jsme si znovu mohli uvědomit, jak bezmocní jsme proti lidské zlobě, proti zlu, které se na zemi vyskytuje. Co to s námi dělá? Jak se taková bezmoc na nás podepisuje? Rádi bychom postupovali co nejtvrději, co nejprísněji trestali. Není to legrace, když nám někdo bere pevnou půdu pod nohama. Jenže Ježíš tyto horké hlavy poněkud chladí. Jakoby se ptal, jestli jsme si jisti, že by jednal úplně stejně. A pokud by takto nejednal, je na místě otázka proč? Proč nesvolal legii andělů na ty zločince, kteří jej zcela protiprávně soudili a přibili na kříž? Proč ve chvílích jasných a podle našeho pohledu spravedlivých soudů nad druhými můžeme někde slabě slyšet klepání do pořádného dřevěného trámu? Možná to souvisí se dvěma důležitými okolnostmi, které z textu plynou. První z nich se dotýká toho trámu. Co znamená, co v našem životě symbolizuje? Ježíš tu mluví o pokrytectví, které ho nevnímá. Trám je něco hodně velkého, co má vliv na naše jednání. Je v oku. Reálně je to nepředstavitelné, ale de facto je to něco, co to oko zcela zakrývá, co jej vlastně vyřadí z funkce. S trámem v oku můžeme vnímat svět kolem nás jako jacísi herci, tedy ti, kdo něco předvádějí, za něčím se skrývají. Nevidí celou skutečnost. A to je důležitý detail. O člověku, o jeho pohnutkách a vlivech nevíme skoro nic. I přes rozvitou vědu a možnost nahlédnout na detaily genomu, nikdy toho druhého nebudeme znát tak dokonale jako ho zná Bůh. A s tím souvisí to, co říkal Ježíš o mistru a učedníku. My jsme učedníci, kteří mají své limity. Můžeme vidět svět tak jako Ježíš, ale nemůžeme ho vidět lépe než on. Tedy ani lépe než on nemůžeme soudit jednání druhých.

Ovšem troufám si říct, že Ježíši jde ještě o něco jiného než jen mírnění se v soudech o druhých. On ukazuje k budoucnosti. Těžko uděláme něco s tím, co se stalo či dokonce děje. Ovšem přeci jen můžeme něco udělat pro budoucnost. Nejen svoji. Ježíš mluví o tom, že strom se pozná po ovoci. Když se na něj laik podívá, kolikrát ani neví, jaké ovoce očekávat. Ale ono se časem objeví. Bude takové, jak ho určí cosi neviditelného ale přesto důležitého. Myslím, že hodně tu také záleží na kořenech. Na tom, do čeho je strom zasazen, co přijímá, co dokáže

přijmout. Zde už je ten pohled k budoucnosti velmi zřetelný. Když se tedy zabýváme tím, co se kolem nás děje, když situaci nějak hodnotíme, vždycky se nabízí dvě otázky. Otázka první se ptá, co jsme učinili, aby tato situace nenastala. Druhá otázka pak je v tom, co uděláme, aby taková situace nenastala v budoucnu. První otázka souvisí s tím, že si uvědomíme, jak velký trám máme v oku. Druhá otázka pak připomíná, že i když víme o svém trámu, je to tahání třisek pořád dost náročné a potřebuje mnoho moudrosti, mnoho umu, potřebuje skutečné mistry. Nejen nehotové učedníky, kteří už ale mají velké sebevědomí.

Jako učedníci nejsme jen ti, kteří Ježíši naslouchají. Učí nás, abychom my mohli učit druhé. Jako společenství jsme voláni k tomu, abychom nesli Ježíšovo evangelium, abychom byli jeho svědky. Jak toto nesení má vypadat? Myslím, že dnešní evangelijní text mluví celkem zřetelně. Nemáme být strážci nějaké křesťanské morálky, zákoníky, kteří se horlivě a velice plamenně obrátí proti komukoliv, kdo jedná proti zákonu či našim zvyklostem. To je jen pokus ukázat moc a sílu, kterou stejně moc nedisponujeme. Ježíš nás vede k tomu, abychom tváří v tvář zlému nebojovali jeho zbraněmi, protože v tomto způsobu boje on bude vždy lepší. Jde ale také o to, co svými reakcemi předáváme jako způsob řešení různých situací. Sáhnout tváří v tvář zlému k násilí znamená říct, že násilí je běžným způsobem řešení problémů. Ježíš nám nabízí, že naše srdce může být naplněné jeho milosrdenstvím místo pohotovostí ke zlobě.

Trám v oku či slepota, o kterých jsme dnes četli, nejsou ničím jiným, než způsob života, který sice mluví o Ježíši, mluví o Boží spravedlnosti, ale ve skutečnosti nechce dát této spravedlnosti průchod a Ježíšova slova sice dobře střeží, ale málokdy podle nich sám jedná. Proto bychom sami měli Ježíše dobře znát, to první pro nás by mělo být soustředění na jeho slovo, život v moci jeho Ducha. Pak můžeme být druhým dobrými rádci a průvodci cestou životem. Můžeme se stávat spíše spolužáky než učiteli, protože přeci jen Ježíš bude oproti nám vždy znalejší a zkušenější. A my na to můžeme klidně upozornit, když se před námi objeví něco, co náš rozum nedokáže zpracovat, s čím se těžko vyrovnáme jen tím, že se bude snažit vše pochopit. Zlo je naprosto iracionální, nepochopitelné, avšak stejné je to s Boží láskou, která na toto zlo reaguje dobrotou. A to je pro nás důležité slovo. Tak jako nás znepokojují zprávy o válkách a násilí, povzbuzuje nás Ježíšovo slovo o pokoji a míru. Ne, nezpřeráží zlé ruce držící zbraň tak jako by to dokázal skoro každý akční hrdina. Udělá mnohem víc. Až vlna zla opadne, dokáže dát sílu k odpuštění a smíření, protože jen na tomto základu se dá něco budovat. Pro zlého je pokoj jen dočasným řešením mezi výbuchy násilí. Pro srdce naplněné Ježíšovým pokojem je každý boj jen dočasným stavem na cestě života.

Pane Ježíši, máme v mysli mnoho otázek a jistý zmatek. V tobě můžeme nacházet pokoj, prosíme nauč nás tímto pokojem žít i uprostřed bouří a nepokojů.

Neděle 27.února 2022

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Úterý, 03 Leden 2023 11:50 -

Amen.